

Den 21. maj 2002 afgav jeg en opfølgingsrapport om min inspektion den 8. februar 2001 af Statsfængslet Renbæk. I rapporten bad jeg om underretning mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 21. juni 2002 med bilag fra fængslet og udtalelser af 6. juni og 22. juli 2002 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet gengiver og kommenterer i sin udtalelse fængslets oplysninger til direktoratet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 2.2. Belægningsafdelingerne

Jeg anmodede i den endelige rapport direktoratet om at underrette mig om resultatet af direktoratets overvejelser om at inddrage Arken til administration. I direktoratets tidligere udtalelse af 5. april 2002 oplyste direktoratet at samtlige afdelinger i Statsfængslet Renbæk, og dermed også Arken, for tiden blev benyttet på grund af kapacitetsmangel, men at der var tale om en midlertidig foranstaltning. Senest den 15. maj 2002 ville der blive taget stilling til hvorvidt de midlertidigt genåbnede afdelinger, herunder Arken, skulle genåbnes permanent, og direktoratet ville i den forbindelse tage stilling til de rejste spørgsmål vedrørende Arken.

Jeg noterede mig i opfølgingsrapporten det oplyste og anførte at jeg afventede direktoratets tilbagemelding.

Direktoratet har oplyst at Arken (og afdelingerne Rub og Stub) skal genåbnes permanent som belægningsafdelinger fra den 1. september 2002. Beslutningen herom er truffet som led i bestræbel-

serne på at imødekomme det øgede kapacitetsbehov som forventes at følge af de af regeringen bebudede strafskærpelser mv.

Direktoratet har samtidig om baggrunden for genåbningen af afdelingerne den 6. februar 2002 oplyst at kriminalforsorgens institutioner igennem hele den forløbne del af 2002 har været udsat for et ekstremt stort belægningspres som skyldes dels almindelige sæsonudsving, dels og især at den gennemsnitlige varetægtsbelægning har ligget 100-150 pladser over det niveau der i de seneste år har været normen. Således har det samlede system i 2002 (indtil videre) været udnyttet med i gennemsnit 94,9% hvilket betyder at mange institutioner (eller afdelinger i institutioner) i perioder har haft en kapacitetsudnyttelse på 100% eller mere. Det har ikke været muligt at forudse den kraftige stigning i varetægtsbelægningen eller at finde nogen entydig forklaring på udviklingen som ikke harmonerer med de senere års fald i kriminaliteten.

Med den bemærkning at jeg går ud fra at overvejelserne om at inddrage Arken til administration (blot) er udskudt og ikke er droppet, tager jeg det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 2.2.1. Arken

Jeg udtalte i den endelige rapport at jeg gik ud fra at fængslet ville forsøge at rense gulvtæppet på enkeltmandsstuen (nr. 501) – hvis det ikke allerede havde været forsøgt – eller overveje at udskifte gulvtæppet på stuen såfremt afdelingen blev genåbnet som belægningsafdeling. Jeg henstillede til fængslet i så fald tillige at istandsætte og indrette opholdsrummet så det bliver mere hyggeligt, og bad om underretning om hvad der videre skete i den anledning.

Fængslet har oplyst at fængslet planlægger udskiftning af gulvbelægningen i stue 501 på Arken når arbejdet med istandsættelse af afdelingerne Rub og Stub er færdigt – forudsat at fængslets økonomi tillader det. Fængslet har videre oplyst at møblerne i fællesrummet er udskiftet.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har supplerende oplyst at udgifter til møbeludskiftning og til almindelig indvendig vedligeholdelse normalt skal afholdes af den generelle bevilling som udmeldes til fængslerne i forbindelse med forhandling af resultatkontrakter. Direktoratet har videre henvist til direktoratets brev af 16. april 2002 til alle kriminalforsorgens institutioner hvori det er anført at der som følge af den øjeblikkelige økonomiske situation ikke i år 2002 vil være mulighed for at imødekomme ansøgninger om særbevillinger til anlægs- eller vedligeholdelsesarbejder, bortset fra allerede iværksatte og uopsættelige sikkerheds- og vedligeholdelsesprojekter.

Det fremgår (i øvrigt) af fængslets udtalelse at afdeling Stub forventedes at være istandsat omkring 1. juli 2002 hvorefter afdeling Rub ville blive istandsat så begge afdelinger kunne stå som nyistandsatte pr. 1. september 2002.

Jeg går således ud fra at det snart vil blive afklaret om økonomien rækker til udskiftning af gulvbelægningen i stue 501 på Arken, og jeg beder fængslet om at oplyse herom. Såfremt det viser sig at fængslets økonomi ikke tillader en reovering af gulvbelægningen i stue 501, går jeg (fortsat) ud fra at fængslet vil rense gulvtæppet i stuen.

Jeg tager til efterretning at møblerne i fællesrummet er blevet udskiftet. Da min henstilling ikke kun omfattede indretning, men tillige istandsættelse af rummet (der som nævnt s. 12 i den endelige rapport havde store huller i væggen), beder jeg fængslet om at oplyse hvad der videre sker i anledning af denne henstilling.

Ad pkt. 2.2.2.   Afd. Ly & Læ, Revl & Krat og Rub & Stub

Jeg anmodede i den endelige rapport om nærmere oplysninger vedrørende eventuelle planer med hensyn til udskiftning af (det ældre) møblement på cellerne – herunder på Arken såfremt den blev genåbnet som belægningsafdeling.

Fængslet oplyste i den anledning i sin tidligere udtalelse at der ikke er planer om løbende udskiftning af celleinventar, men at møblelementet udskiftes i takt med at det nedslides. Disse tiltag indgår i den løbende vedligeholdelse af fængslet og vurdering af inventaret ved hver fraflytning af og indflytning i den enkelte celle. Direktoratet henholdt sig til fængslets besvarelse med en bemærkning om at spørgsmålet om møblelementet på Arken indgik blandt de spørgsmål som direktoratet vil vende tilbage til i forbindelse med underretningen under pkt. 2.2.

Jeg tog i opfølgingsrapporten det oplyste til efterretning med en bemærkning om at jeg for så vidt angår møblelementet på Arken afventede denne tilbagemelding.

Direktoratet har i sin udtalelse af 22. juli 2002 henholdt sig til fængslets udtalelse om at fængslet tidligere har meddelt mig at der ikke er en egentlig plan om løbende udskiftning af møblelementet, men at det udskiftes i takt med at det nedslides. Fængslet har ikke økonomiske muligheder for en anden strategi. Direktoratet har i øvrigt henvist til udtalelsen under pkt. 2.2.1.

Jeg tager til efterretning at møblelementet på Arken – ligesom i fængslet i øvrigt – udskiftes i takt med at det nedslides. (Møblelementet på de to stuer som jeg besøgte på denne afdeling, var for størstpartens vedkommende af ældre dato, men i en pæn stand, jf. rapporten s. 11).

I anledning af fængslets oplysning om at fængslet forsøgsvis havde ændret udluftningssystemet på badeværelset på en afdeling så der suges direkte over brusekabinerne, som ved en emhætte, bad jeg fængslet om at underrette mig om den endelige konklusion på forsøgsordningen når den forelå.

Fængslet har oplyst at forsøget er forløbet så godt at fængslet planlægger at gennemføre tilsvarende ændringer af udluftningssystemet i badeværelserne på de øvrige afdelinger. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg tog til efterretning at fængslet overvejede at henlægge besøg til en særlig afdeling, og jeg bad fængslet om at underrette mig om resultatet af fængslets overvejelser.

Fængslet har oplyst at overvejelserne om at indrette en særlig besøgsafdeling var begrundet i at Arken var lukket og ikke kunne anvendes som administrationsbygning. På grund af den økonomiske og belægningsmæssige situation er der ikke (længere) planer om at indrette eller bygge en besøgsafdeling.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 2.3.1.   Observationscelle mv.

Jeg bad om oplysning om direktoratets svar til fængslet i anledning af fængslets brev af 22. januar 2001 hvorved fængslet forelagde direktoratet spørgsmålet om hvorvidt fængslets venterum skulle godkendes.

Direktoratet har vedlagt kopi af direktoratets brev af 7. juni 2002 med bilag (resolution af 2. maj 2002) til fængslet. Direktoratet har heri udtalt at venterummet ikke er omfattet af godkendelseskravet i § 11 i bekendtgørelsen om udelukkelse fra fællesskab (dengang bekendtgørelse nr. 383 af 17. maj 2001), og heller ikke i øvrigt er underlagt krav om godkendelse. Direktoratet har heller ikke haft bemærkninger til indretningen og anvendelsen af venterummet.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 2.3.4. Lægeværelse

Jeg udtalte at jeg forstod det som direktoratet havde anført i forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Vejle om journaladgang, sådan at der efter direktoratets opfattelse bør være skriftlige retningslinjer fra lægen vedrørende journaladgang for de personer som fungerer som lægens medhjælp. Jeg udtalte tillige at jeg går ud fra at det ikke kun gælder institutioner hvor der hverken er læge eller sygeplejerske dagligt, men også andre institutioner for så vidt angår tidspunkter hvor hverken læge eller sygeplejerske er til stede. For så vidt angår journaladgangen for fængselspersonalet i Statsfængslet Renbæk udtalte jeg at jeg går ud fra at den anvendte fremgangsmåde, som fængslet havde redegjort nærmere for, var aftalt mundtligt med lægen.

Jeg anmodede direktoratet om at oplyse om denne opfattelse er korrekt. I bekræftende fald, og hvis der ikke findes skriftlige retningslinjer fra lægen i Statsfængslet Renbæk, bad jeg om direktoratets bemærkninger hertil.

Fængslet har bekræftet at retningslinjerne for journaladgang for personalet er aftalt mundtligt med lægen. Fængselsinspektøren har anmodet lægen om at nedfælde retningslinjerne skriftligt, og fængslet har efterfølgende telefonisk over for direktoratet oplyst at de forventes at foreligge i slutningen af august eller starten af september 2002.

Direktoratet har meddelt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning og beder fængslet om at sende mig en kopi af retningslinjerne når de foreligger.

Min anmodning til direktoratet om at oplyse hvorvidt min opfattelse var forkert, angik egentlig ikke spørgsmålet om hvorvidt retningslinjerne for journaladgang alene var aftalt mundtligt, men min forståelse af direktoratets udtalelse i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Vejle.

Jeg beklager at dette ikke fremgik tilstrækkeligt tydeligt. Idet jeg går ud fra at direktoratet ville have korrigeret min opfattelse, såfremt den var forkert, har jeg ikke fundet anledning til på ny at bede direktoratet om at oplyse om min opfattelse er korrekt.

Ad pkt. 6.4. Talsmandsordningen

Da fængslet ved en fejl havde fremsendt de gamle regler om talsmandsordningen og ikke de nye som var fastsat den 28. juni 2001 (i forbindelse med ikrafttrædelsen af straffuldbyrdelsesloven), anmodede jeg fængslet om at sende mig en kopi af reglerne.

Fængslet har vedlagt reglerne af 28. juni 2001.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Det fremgår (som jeg også omtalte s. 48 i den endelige rapport) af § 1, stk. 2, i den nugældende talsmandsbekendtgørelse at institutionen ”skal tage initiativ til jævnlige drøftelser med de valgte talsmænd ...”. Efter bekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 5, skal de regler som institutionen skal fastsætte om gennemførelse af de indsattes medindflydelse, indeholde en bestemmelse om ”hvor ofte der normalt skal ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene”.

I fængslets regler af 28. juni 2001 er det (som ved de tidligere gældende regler) anført at talsmændene kan anmode om møde med ledelsen (og at anmodningen skal imødekommes, medmindre der ikke er gået en måned siden sidste møde, og anmodningen ikke skønnes at indeholde ekstraordinære hastende spørgsmål), jf. reglernes pkt. II b.

Jeg anmoder på denne baggrund direktoratet om en (supplerende) udtalelse vedrørende spørgsmålet om hvorvidt fængslets regler på dette punkt er i overensstemmelse med talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 5, jf. § 1, stk. 2.

Jeg har noteret mig at reglerne i øvrigt indeholder bestemmelser om alle de forhold som institutionens leder efter talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, skal fastsætte regler om. Jeg går ud fra at de er fastsat efter forhandlinger med samarbejdsudvalget og på grundlag af drøftelser med talsmændene, jf. § 8, stk. 3.

Ad pkt. 8.1.4. (Udgangssager)

Fængslet oplyste i sin tidligere udtalelse at der i forbindelse med strukturændringen ville blive udarbejdet nye delegationsregler i overensstemmelse med vejledning nr. 11991 om adgangen til intern delegation i kriminalforsorgens institutioner. Jeg forstod det sådan at der ikke hidtil havde været fastsat retningslinjer for afdelingsrådenes udøvelse af myndigheden til at behandle sager om bl.a. udgang, men at der nu vil blive fastsat sådanne retningslinjer. Jeg bad fængslet om at sende mig en kopi af retningslinjerne når de forelå.

Fængslet har vedlagt kopi af fængslets regler af 15. juni 2002 om kompetencedelegation.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 8.2.13. (Disciplinærsager)

Jeg bad om kopi af de retningslinjer for udøvelse af disciplinærmyndigheden som ville blive (eller var) udfærdiget af fængslet.

Disse retningslinjer findes i ovennævnte regler af 15. juni 2002 om kompetencedelegation.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Til fængslets svar på mit spørgsmål om hvilket tilsyn institutionens leder fører med disciplinærstrafområdet, udtalte jeg at jeg ingen bemærkninger havde til det tilsyn som fængselsinspektøren udøver *efter* at afgørelserne er truffet i form af gennemgang af sager for en periode mv., men at inspektøren i visse tilfælde (tvivlsomme sager) også burde inddrages i sagerne *før* der træffes afgørelse. Jeg henviste til tidligere udtalelser herom fra ombudsmanden i inspektionssager vedrørende andre fængsler. Jeg udtalte at jeg da også går ud fra at forhørslederen inddrager inspektøren hvis han/hun er i tvivl i konkrete tilfælde, men jeg gik samtidig ud fra at Statsfængslet Renbæk ville gøre forhørslederne bekendt med forpligtelsen til at inddrage inspektøren i denne type af sager. Jeg bad om underretning om hvad der videre skete i den anledning.

Fængslet har henvist til de vedlagte regler af 15. juni 2002.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg har noteret mig at det i pkt. 14, A, c, i reglerne er anført at disciplinærsager i hvilke der er tvivl om bevis eller subsumption, eller hvor forseelsen ikke er umiddelbart konstaterbar, så vidt muligt bør drøftes med fængselsinspektøren inden der træffes endelig afgørelse.

9. Opfølgning

Jeg beder om at fængslet sender de oplysninger mv. som jeg har bedt om, jf. pkt. 2.2.1 og 2.3.4., tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen. Jeg afventer endvidere direktoratets udtalelse under pkt. 6.4.

10. Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet Renbæk, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i statsfængslet.

Inspektionschef
Lennart Frandsen